

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemam velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Narednine prejema upravništvo in ekspedicija v „Katoliški Tiskarni“, Vodnikovcova ulica št. 2.

Oznaniila (inserati) se sprejemajo in velja trisopna peti-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskani se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I. 17.
Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob 1/6 uri popoldne.

Štev. 277.

V Ljubljani, v soboto 3. decembra 1892.

Letnik XX.

Vabilo na naročbo.

S 1. decembrom pričanja se nova naročba, na katero uljudno vabimo p. n. občinstvo.

„SLOVENEČ“

velja za ljubljanske naročnike v administraciji:

Vse leto 12 gld. | Četrt leta 3 gld.
Pol leta 6 „ | Jeden mesec 1 „

Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec.

Po pošti velja predplačan:

Vse leto 15 gld. | Četrt leta 4 gl. — kr.
Pol leta 8 „ | Jeden mesec 1 „ 40

P. n. naročnike nujno prosimo, da nam pošljejo zastale naročnine.

Upravništvo „Slovenca“.

Komu mladino?

Menda nam tudi najgorečnejši radikalec ne bo očitil, da smo vsled tega brezdomovinski, če želimo dobrega, pravno zdravega mladega naraščaja. Io če nam hoče vse jedno očitati, slobodno mu; nam želje ne izpodmakne. Mi smatramo za vsacega Slovenca dolžnost, da goji to željo in da jo po svojih močeh skuša spolniti. Kedor koli pri nas v resnici skrbi za mladino, jo uči in odvrtače od slabega, ta je v najlepšem besede smislu: rodoljub; kedor pa, kakor si že bodi jemlje mladini temeljne pogoje pravosti in značajnosti, ta se mora šteti mej sovražnike našega naroda.

Zopet nam je seveda na tem mestu govoriti o — šoli. Zopet moramo poudarjati, da zakoni, po katerih so vravnane naše šole, niso taki, kakršni

bi imeli biti; nadahneni so z liberalnim duhom in zato tudi ne moremo na njihovi podlagi pričakovati ugodnih uspehov. Zakon je tedaj proti nam; ostajejo nam samo še — ljudje, ki neposredno izvršujejo zakon. Učiteljsko osebje je tedaj faktor, od katerega je zavisna dobra ali slaba vzgoja in to velja prav tako na srednjih in višjih šolah, kakor na ljudskih. In kakšno je to osebje; ali je tako, da moremo mladino svojo mu zaupati in sicer s prepričanjem, da bo učitelj popravil in nadomestil, kar je v zakonu pomanjkljivega? Ali je navdan s skrbjo, da bi na trdni verski podlagi pravna značajna sila se okrepila? Ali se briga, da bi se odstranilo vse, kar more biti mlademu srečo v škodo? To so vprašanja, katera že sama po sebi dokazujejo, da ne more biti mrzel paragraf, ali njegov administrativni varuh jedini nadzornik, ali jedini čuvaj pri šolstvu, to so pa tudi vprašanja, ki nam h kratu z žalostjo navdajajo srce.

Tožna skušnja govori mnogo, premnogo, kar ni veselo za nas. Z gimnazij si je prinesel vsakdo dovolj najtrpkejših spominov. Skrito in zvito, včasih pa tudi jasno in določno se je smešila vera, obrekovala cerkev in njeni služabniki; z berilom, katero se je zahtevalo, se je v nemala napačno izrojena domišljija, z vzgledom se je čisto podiralo še tisto malo dobrega, kar je ostalo z doma dijaku. In tudi sedaj, pravijo, da ni bolje. — Dijaku ne jemlje vere samo vseučilišče, marveč najprej in najbolj — gimnazija.

In ljudske šole? Tega žalostnega poglavja ne maramo razpravljati; bodi dovolj, da rečemo: stroški in liberalni obeti niso v nobenem razmerju z uspehi in čisto tudi se — škodo. Verska brezbržnost in tudi brezverstvo se vedno bolj širi mej vzgojatelji naše mladine ljudskih in srednjih šol. To je dejstvo, katerega nobeden ne more tajiti, katero pa sili vsa-

cega k premišljevanju, je-li je mogoč dober napredek v takih razmerah, je-li mogoča sreča našemu narodu, ko bo mej veliko večino njegovih izobraženih sinov zavlada Bogu uporni, vse smešeci, vse zanikujoči duh.

Dejstvo je dalje, da je učiteljstvo, seveda s častnimi izjemami, v velikem številu — radikalno. Če bi naš radikalizem imel samo namen braniti narodne naše pravice z največjo strogostjo, če bi vsled tega iskal si zaveznikov, bodi tudi mej Mladočehi, če bi navdušenje za Slovanstvo prekipevalo v njem, potem bi bilo sicer drugo mnenje brez dvojbe tudi dovoljeno; dovoljen bi bil boj mej raznimi strankami, a ta boj bi veljal načinu postopanja, ne pa stvari; naš radikalizem pa je popolnoma pravec — liberalizem in zato je brez mere žalostno, da moramo tej smeri prištevati toliko vzgojateljev naše mladine. Učitelji na srednjih šolah nemškega rodu so bili že od nekdaj kolovodje nemške liberalne stranke pri nas; slovenskih sicer mej prvake ne moremo šteti, a mnogi zato niso manj liberalni.

Dokazov zato bi imeli iz zadnjih časov več, nego dovolj; toda za danes zadostuj le to-le: Naše učiteljstvo je z večine vzgojeno samo v liberalnih šolah, po liberalnih naukih; berilo mu je temu primerno; zgodovinar pozna sicer protestantske avtorje, ali kake framasonske kulturne zgodovine; dela katoliških učenjakov mu ne vgajajo; naravoslovec bere sicer darvinistične knjige, a protidokazov ne mara itd. — Kaj pa o lepem slovstvu; kakšne pojme ima o njem? Oj, koliko se v tem oziru greši; kaj se vse mladini priporoča in kakšen duh se jej s tem vcepljuje v dušo. Črnogledi pesimizem, ki jemlje še dekaku, veselje do življenja in ves pogum, nemarni cynizem, ki mu izbije sramožljivost in ga prepusti strastem.

LISTEK

Sv. Miklavž slovenskim otrokom.

Sv. Miklavž stoji že pred durimi. Dasi ima veliko žibo, za seboj pa bajè črta ali parklja iz gorečega pekla, vendar se veseli nedolžna mladež njegovega prihoda. Če nekočkrat oplazne koga z metlo, nič ne dé, saj sv. Miklavž vzlic temu obdaruje vse radodarno. Nu, naj vstopi, da podeli otrokom, prosimo ga, da nam pokaže enmalo svoje košarice, seveda za slovensko deco, slovenske darove.

Da, davno so minuli časi, ko so bili naši bukvarji v zadregi, češ, kaj bi neki kupovajočim predložili za mladež s slovenskega slovstvenega drevesa. Zdaj je prej kupovalec v zadregi, česa bi izbral izmed predloženih darilec, izgotovljenih s slovenskimi rokami.

Mnogo, mnogo je v poslednjih letih izšlo na svetlo izvirnih spisov za mladino, tudi s podobiciami, in ni treba dandanes sezati po takozvanih „Märchenbuch“-ih. Oni, ki so prej na tujem polnili sv. Miklavžu koš za slovensko deco s sličnimi tujimi spisi, uverili so se, da radodarni svetnik ne mara zanje, izmislili so torej zvijačo. Dali so natisniti pod slike za slovenske otroke slovenske besede ter so iznova napolnili sv. Miklavžu koš.

Kaka so ta „mednarodna“ darila, o tem bi lahko spisali cela poglavja. Škoda samo, da i dan-

danes mnogi nespametni roditelji sežajo radi po sličnih darilih, namenjenih njih nevednosti.

Poglejmo enmalo, kaj kupi tak oče svojemu ljubljencu. V knjižnici so napodobljene raznovrstne živali, kojih bi izvestno ne poznal Brehm sam. Pod slikami so pa natisnjene „pesmice“, kojih bi se sramoval marsikak sejmski pesnikovalec.

O izpodbudi krasočutja tu še govorice ni. Kdor hoče svoje dete otupiti, naj mu le kupi tako „mednarodno“ knjižico. Taka in slična darila so povsem strup nedolžni otroški duši. Take knjižice so sicer po ceni, dobiš jih za nekoliko krajcarjev. Nespametni starši sicer prihranijo tim načinom kako desetico, a ne pomislijo, da s takim darilecem uničijo vse, česar se trudi v otroku vzbujati šola. Slike na takih darilih naravnost jemlje okus otrokom, besede pa podpirajo vse, samo ne tega, kar je krasno, dobro in zmisel za jezikovno spravnost. Vsaj se čisto na kvartah nahajajo lepše podobice, nego v teh knjižicah.

Slični spisi in spiski prirejajo se samo zbog tega, da nekoliko goldinarčkov — običajno iz žepov najbornejših ljudi — potuje v tuje, nemške kraje. Lepo darilo je tečna hrana otroški duši. Zaradi tega jim ne kupujmo slabe, nereditelne in netečne duševne hrane, prevečane tujim duhom.

V tem oziru je hvalevredno, da naši domači založniki skrbé za to, da prirejajo slovenski deci lepe darove domačih rok.

Omenjamo tukaj prof. Kržičevih del za

mladino, „Angelček“ s prilogami, „Vzgledi bogoljubnih otrok“, Tomšičeve knjižice za mladino, Kosijevih in Lebanovih zbirk in pripovedek, Kalanovih „Povestij“, nekaterih zvezkov knjižnice sv. Cirila in Metoda, vzlasti mladini namenjenih itd.

Bogataš in siromak more dandanes izbrati na drevesu domačega slovstva mnogo darov za otroke svoje. Zaradi tega je v istini greh, kupujejo li danes imoviteje rodbine še zbog „nedostaka“ — bajè — lepih domačih daril raznovrstne nemške spise in knjižice.

Marsikaj bi lahko še omenili tudi o mnogih prevodih takih bajek in slikanih spisov, v kojih o narodnem in verakem, katoliškem duhu ni črkice ni, iz vseh pa veje tujstvo.

To, kar velja o spisih s podobiciami, dostaje se družih darov za slovensko deco, osobito o igračicah! Koliko noveev zanje na leto potuje izven naših mej! Slovenskemu otroku kupuj slovensko darilec, tako, ki obradosti dete, pospešuje njegovo versko-nravno vzgojo, mu vzgaja okus in vzbuja v srcu krasočutje. Saj ti noveci niso zavrženi! Otrokom najboljše!

Ko bode letos sv. Miklavž napolnil bisago in polne koše za slovensko mladež, napolni naj je z darovi v istini vernim domačim duhom prevevanimi, z darovi, ki ne laskajo naivnosti kupujočih, temveč navdušujejo v mladih srcih okus in zmisel za vse dobro in lepo!

X.

Berilo — to je tisti ključ, ki odpira slovenskemu sinu mračne in gnile prostore novodobnega življenja: strup, ki ga je srkal in ki ga še srka njegov učitelj, se toči tudi njemu. In mi bi ne imeli pravice povzdigniti svojega glasu in upraviteljstvu do naroda opozarjati slovenski svet na to zlo, na gnezdo, koder se vali najgorji zmaj, ki najhitreje uničuje narode — klinično brezverstvo. Nemško leposlovstvo, kolikor prihaja v roke mladini, je z večine protestantskih avtorjev, ki so i trohico resnice svojega veroizpovedanja zamenjali z racionalizmom. Tam ni iskati prave omike. In v našem? Dokler velja kot načelo, da je vse dobro, kar se tiska v našem jeziku, ni sicer varno govoriti o tem. Toda če so z najgorjo smelostjo patvor 4000 uvrstili v leposloven list, če v Narodovih podlističih često — menda v imenu realizma — kažejo najgorje pravne zmote v vsi svoji nagoti, če se v zbornici osmeljuje slovenski poslanec zagovarjati nage kipe, potem bodi vsaj toliko nam dovoljeno, da smemo to — konstatirati. Tako tudi menda smemo konstatirati, da četrtkov Narod v pikro pisani „razni vesti“ pita s pruderijo, kateri se bajé smeje ves svet, kembridske (Cambridge) dijake na Angleškem, ki so glasujó o tem, naj se kupijo Zolina dela, ali ne, glasovali proti temu, „češ, da je Zola „shoking“. Če so tedaj še kje na svetu dijaki, ki imajo še toliko pravnega čuta, da so prepričani, da podlost ne bodri duba in da nagnusna umazanost ne pomaga pri „preučevanju duševnega življenja“, potem se sme slovenski list norčevati iz njih, češ da se le hočejo delati lepe, da je njihova sramežljivost detinsko-neumna in hinavska. In vendar če je kdo s hocking (ne shoking), če je kedo izpodtakljiv in pohujšljiv, potem je gotovo v prvi vrsti Zola. Gospoda, ki uči in se uči v Narodu jasno kaže svojega duha tudi v tej drobni vesti. Shocking (t. j. pohujšljiv) ne bodi slovenskemu dijaku nepravost in vsa duševna gnusoba, shocking mu bodi menda le — klerikalec. Liga + 3

Državni zbor.

Z Dunaja, 2. decembra.

Dispozicijski zaklad odklonjen.

Plener imel je z večerajšnjim govorom veliko smolo; vsi govorniki so danes brez usmiljenja udrihali po njem, eni oistreje, eni mehkeje, pa valed tega tem občutljivejše.

Prvi je poprijel besedo načelnik poljskega kluba, vitez Jaworski, ki je brez ovinkov povedal, da se Poljaki nočejo z levičarji zvezati v tako večino, kakoršno želi Plener. Razpravljal je pogoje, pod katerimi je edino mogoče osnovati novo in zanesljivo večino, kateri se pod omenjenimi pogoji gotovo pridružijo tudi Poljaki. Kar se tiče dispozicijskega zaklada, poudarjal je Jaworski, da on in njegovi tovariši v dispozicijskem zakladu ne vidijo nobene zaupnice ali nezaupnice do ministerstva, ampak le proračunski znesek, ki je za državno upravo potreben; zato bodo glasovali za ta znesek.

Veliko silnejši so bili udarci češkega poslanca Herolda, ki je govoril za Jaworskim in Plenerja neusmiljeno zdeloval, stavek za stavkom, kazajoč mu, da levica nima nobenega uzroka, postavljati se po robu, in da je vsa opozicija le komedija.

Najsijajnejši je bil govor grofa Hohenwarta, ki je prav zaradi gladke oblike napravil nenavaden vtis na celo zbornico. Tudi on je Plenerju pojasnoval, da levica nima nobenega uzroka, protiviti se, in da je smešno, jeziti se zaradi tega, ker minister Kuenburg ni vedel, da se ima skoro imenovati tudi minister za češke dežele.

Grof Kuenburg je vedel, da stoji dotični znesek v državnem proračunu, in bi bil mogel iz tega soditi, da se to mesto vsak dan lahko nastavi. Tega pa nihče ne more zahtevati, da bi moral ministerski predsednik vsako besedo, ki jo hoče govoriti v državnem zboru, prej povedati grofa Kuenburgu.

Plener je menda sam izprevidel, da je ta uzrok ničev, zato je poudarjal še nek drug dogodek, ki se je pa vršil že dosti prej. On se je pritoževal, da minister ni odgovarjal na njegov govor z dne 17. novembra; ali Plener tedaj ni stavljal nobenega vprašanja, zato se ne more pritoževati, da mu minister ni odgovarjal.

Tudi opomin na ustavljeno češko spravo je bil nepotreben; ta sprava se je že davno podrla, ne da bi bila zjednjena levica vsled tega spremenila svoje

stališče, ampak še le vsled Taaffejevega govora se je spomnila na to.

Tudi izgovor ne more veljati, da se spremeni sedanje ravnotežje, ako se imenuje minister za Češko. Po odstopu ministra Pražaka se je spremenilo ravnotežje desnici na kvar, zato ima desnica veliko več uzroka, pritoževati se o tem, kakor levica. Desnica ni prav nič zakrivila sedanje krize in vso odgovornost prepušča levici, in če hoče Plener napraviti novo večino, naj le poskuša, ali lahko mu reče, da se mu to na tak način, kakor on misli, nikakor ne posreči.

Burna pohvala se je po tem govoru razlegala po dvorani in od vseh strani so poslanci skupaj vreli, čestitaj govorniku in zahvalit se mu, da je tako odločno zavrnil Plenerja.

Posebnege vpliva so bile tudi besede, s katerimi je grof Hohenwart pojasnoval razmere med našo in ogersko državo. Konservativna stranka in češki veliki posestniki so zmerom častili zgodovinske pravice ogerske in jih bodo častili tudi v prihodnje; levičarji pa so prej, ko so bili še mogočni, Ogrom nasproti govorili: „Mi lahko čakamo!“ Ako v ogerskem državnem zboru velika stranka nasprotuje dualizmu in hrepeni po osebni zvezi obeh državnih polovic, se pač ne sme in ne more zameriti, ako kak govornik tudi v našem državnem zboru v misel vzame dualizem.

Za grofom Hohenwartom je grof Taaffe v imenu vlade prečital izjavo, v kateri je povedal, da vlada svojega stališča ne bode spremenila, naj se jej dispozicijski zaklad dovoli ali odreče.

Govoril je še Schneider in razkladal razloge, zakaj hoče njegova stranka glasovati za dispozicijski zaklad; za njim pa je dr. Pattai v imenu svojih somišljenikov prečital slovesno izjavo, da nočejo nikakor na noge pomagati stranki, ki na Mladarskem in pri nas z nogami tepta najsvetejše čute prebivalstva in zavira gmotni napredek. Zato bodo glasovali za dispozicijski zaklad.

Oglasil se je še enkrat Plener in pojasnoval eno in drugo reč, zlasti kako si osnovo nove večine misli; potem pa je bila razprava završena, ko je par besed izpregovoril še dunajski poslanec Hauck.

Izmed naših poslancev se je bil oglasil poslanec Suklje, pa se je dal pod velikim vtisom, ki ga je napravil Hohenwartov govor, zopet izbrisati; oglasil se je pa pri notranjem ministerstvu, kjer se mu ponudi prilika, govoriti vse, kar je hotel povedati danes.

Po konečni besedi poročevalca in nekem dejanskem popravku kneza Schwarzenberga bilo je ustno glasovanje, pri katerem so se slišali glasni medklici. Nekoliko čudenja je nastalo, ko je Gessmann glasoval z „da“, še glasneje pa se je razlegalo oporekanje med levičarji, ko je tudi dr. Lueper glasoval z „da“. Ali to ga ni spravilo iz uma, marveč se je odrezal, da bode tako ravnal zmerom, kadar pojde zoper žide. Tudi to je vzbudilo glasno gibanje, da se je minister Kuenburg umaknil glasovanju. Veliko veselje nastalo je na levici, ko je predsednik naznanil, da je dispozicijski odsek odklonjen s 167 proti 146 glasovi. Z levico glasovali so vsi Mladočehi in novi hrvatski klub, le dr. Trojan je odšel iz dvorane in moravska poslanca Scočil in Hoch.

Prihodnja seja bo v ponedeljek, 5. t. m.

o našem šolstvu.

IV.

Videli smo zadnjič, da naše gimnazijsko poslopje v nobenem oziru ne zadostuje zahtevam dobrega šolstva, zato smo prišli do sklepa, da je treba graditi novo poslopje za eno celo gimnazijo na zdravem in pripravnem kraju v Ljubljani. Drugo gimnazijo pa je treba nazaj postaviti v Kranj in razširiti v zgornje razrede. Ker je c. kr. vlada zdaj pri dobri volji in pripravljena, poslopje postaviti v Ljubljani, ako da mesto primeren prostor, upamo, da ne bode treba več dolgo čakati, da dobijo naši dijaki zdravih prostorov.

Kadar bode spravljena ena gimnazija pod streho, potem hočemo skrbeti, da pride kmalu tudi druga. Mirovati ne smemo, drugi kriče in vse dosežejo, mi pa molčimo in vlada misli, da je vse v redu. Vedno in povsod zahtevajmo, kar nam gre, i dobili bomo svoje pravice.

To ni preveč, kar terjamo za Kranjsko od vlade, ako primerjamo s tem to, kar storé naše občine po deželi za šolstvo. Male razne občine so prisiljene,

graditi lepe velike šole, ki stojé neredko veliko denarja. Sole po 10 in 12 in še več tisočev drage, niso redke po deželi, tako da taka šolaka grajščina po svoji velikosti in elegantnosti presega vsa druga poslopja tistega kraja in je sem ter tam več vredna, kakor vse druge hiše v vasi skupaj. To se pravi po našem mnenju kaj žrtvovati za šolstvo. Ako bi mesta toliko storila, bi morali imeti same velike palače za šolske namene, ne pa taciš še najnižjim zahtevam ne vseskozi prikladnih prostorov.

Ako primerjamo naklade na davke, kakoršne plačujejo mnoge občine za šolske namene, moramo reči, da so res ogromne, ker imajo priklade enake ali večje kot davek, med tem ko meščan le 1 ali 2 kr. od goldinarja da in se reši svoje dolžnosti.

Prav pravična taka razdelitev ni in nekaj se mora zgoditi: ali se ne sme od občin toliko terjati, ko zadostuje navadno bolj malo in priprosto poslopje, ali pa se jim mora iz deželnih in državnih zakladov priti na pomoč v izdatnej meri.

Vse te troške bi pa naš kmet in obrtnik še pozabila, ko bi bili vspehi vselej potem. Nečemo tukaj najmanjše krivde zavračati ne na tega ne na onega, to pa smemo čisto objektivno povedati, da naša ljudska šola ne izuri toliko naših dečkov, da bi zamogli prestopiti v srednje šole, bodisi že realko ali gimnazijo ali pa pripravnico. Mogoče je ngovarjati, da naše ljudske šole v prvi vrsti niso za to namenjene, da pripravljajo naše dečke za srednje šole, ampak da dajo našemu ljudstvu neko potrebno mero splošne omike.

Naj si bode. Vendar je istina, da posebnih šol, ki bi pripravljale na gimnazijo ali realko, sploh nimamo, ampak učenci morajo prestopiti iz naših ljudskih šol po dovršeni skušnji na srednje. Kolikor je nam znano, je učni načrt za vse šole te vrste na Kranjskem enak. Ali stoji šola v Ljubljani ali v Kamniku ali na Krasu, to ne dela nič razločka, učenci bi se morali povsod eno in isto naučiti v dotičnih razredih. Kdor dovrši štiri razrede v mestu ali pa na kmetih, mora biti sposoben, da ga vsprejmo v srednje šole.

Kako je pa v resnici s to rečjo? Imamo mnogo štirirazrednih šol po deželi in 4. razred jih dovrši mnogo z dobrim vspehom, pa vendar niso še sposobni, prestopiti na srednje šole. Treba je poslati dečka še prej v mesto, da tam pridobi toliko, kar je treba za sprejemni izpit vedeti. Kdor pa hoče doma svojega sina pripraviti za daljne nauke, mu mora posebej še najeti učitelja. Oboje pa je drago in često predrago za kmeta in rokodelca, in tudi pravično ni. Ako mora toliko dati za domačo šolo, pa mu še ne more toliko izuriti sina, da bi ga poslal v višje šole. Pri manjših troških ima meščan večjo prednost, kakor prebivalci na deželi pri poznato večjih.

To ni dobro vrejeno. Ali stori ljudska šola premalo, ali se terja za prvo šolo preveč, neke mora tičati vzrok, da ni prave zveze med večino naših ljudskih šol in med srednjimi šolami. Ako bi šlo pravilno, bi se moral vsakdo v šestih letih tudi na enorazrednici toliko naučiti — ako je sploh sposoben — da napravi sprejemno skušnjo za prvo šolo, tembolj bi moralo to biti samo po sebi umevno na večrazrednih šolah.

Našim poslancem to polagamo na srce, da se tega nedostatka pri našem šolstvu spomnijo o pravem času in ga korenito odstranijo. Vse naše šolske postave so tako narejene, da dajejo meščanom neprimerno preveč prednosti pred kmetom in rokodelcem. Ker gre pa za obstanek teh stanov prav v naših dneh, je treba pravici in ravnopravnosti povsod pomagati do zmage. Naj se torej korenito predele naš šolski zakon kranjski skozi in skozi in naj se spopolni po načelih pravice in jednakega prava.

Politični pregled.

V Ljubljani, 3. decembra.

Notranje dežele.

Ogersko. Budimpeštanska kazina je bila priredila velik banket v čast novemu ministerskemu predsedniku, katerega se je udeležilo 500 oseb. Tega banketa se je udeležilo tudi več članov opozicije, mej drugim grof Apponyi in Ugron. Vsi so proslavljali razmere na Ogorskem, je bilo mogoče, da je Wekerle od navadnega mešana se povzdignil na najvišjo stopnjo v državi. Potem se je govorilo o narodni jedinosti vseh ogerskih državljanov. Iz vseh govorov se je videlo, da so vse stranke v

(Dalje v prilogi.)

glavnih načelih jedine, pred vsem v tem, da se morajo vsi narodi na Ogerskem priučiti madjarščine, da bodo na Ogerskem vsi eden madjarski narod. Stranke se le toliko razločujejo, da nekatere svoje prave nazore malo bolj jasno povedo, druge jih pa zaradi umestnosti prikrivajo. Vse pa vodi le skrb za povzdigo veljave in razširjenje madjarstva.

Vnanje države.

Vinska klavzula v avstrijsko-italijanski trgovski pogodbi. Poljedelski minister je v italijanski zbornici te dni odgovoril na interpelacijo gledé uporabe vinske klavzule v trgovski pogodbi z Avstrijo. Povedal je, da Avstrija ne dopušča uvažati vina brez sodov po železnici z znizano carino, pač pa to dovoljuje po ladijah. Potem je minister razložil, kako ugoden vpliv na Italijo ima vinska klavzula. Lani se je vse leto izvozilo v Avstrijo le 15.000 hektolitrov vina, poslednje mesece pa 350.000 hektolitrov. Iz tega ministrovega odgovora je razvidno, da je uvažanje italijanskega vina v našo državo večje, nego se je pričakovalo, in je resna nevarnost za naše domače vinstvo. Laško vino bode pa še v večji meri prihajalo, ko napravijo pripravnih ladij za prevažanje vina brez sodov. Sedaj še takih ladij primanjkuje, ker so mislili, da se izvažanju po železnici ne bodo delale nobene ovire. Nove ladije se bodo pa tudi splačalo napraviti, ker nova pogodba velja za dolgo časa.

Srbija. Radikalni listi preté liberalni vladi, da bodo radikalec še hitreje ugnali liberalce, kakor so kralja Milana. Liberalni listi pa na to odgovarjajo, da bode vlada že gledala, da ohrani mir in red. Ko bi radikalec poskusili napraviti vstajo, naj nikar ne mislijo, da se jim bode posrečilo bežati čez mejo, kakor se je bilo posrečilo Pasiću in nekaterim njegovim drugovom. Kakor se vidi, so razmere v Srbiji jako napete, da že računajo z vstajo. Seveda ni gotovo, da bi radikalni vodje zares mislili na vstajo, ker želé le ministri postati, nikakor pa zopet potikati se po tujini ali papo ječati. Tistega navdušenja za radikalec pa tudi po deželi ni, kakor je bilo 1883. leta. Tedaj je še prebivalstvo od radikalcev Bog vé kaj vse pričakovalo, sedaj se je pa imelo že priloznost prepričati, da neso boljši od drugih strank. Tudi se je razburjenost po deželi že precéj polegla, ko so se odložile volitve. Ko bi bile volitve précej po Pasićevem odstranjenju, bi že bilo prišlo do kacihih izgredov, ko bi ne bile izpale za radikalec ugodno.

Francoska kriza. Brisson ima velike težave s sestavo nove vlade. Rad bi dobil nekaj zmernih republikancev za svoje ministerstvo, da bi imelo vsaj nekoliko trdno podlago, ali nobeden noče vsprejeti nobenega portfelja. Vlada iz samih radikalcev bi se pa ne obdržala tudi jeden mesec. Novo ministerstvo bode že v prvih sejah v zbornici imelo težave. Stavile se bodo interpelacije zastran panamske afere, trgovske pogodbe s Švicco in pa o običnem političnem položaju. Pri vsaki teh interpelacij pa vlada lahko dobi nezaupnico. Velika težava se je pa pokazala pri delovanju parlamentarne panamske komisije. Generalni državni pravdnik noče izročiti komisiji sodnijskih aktov. Zaradi tega pa komisija misli zahtevati, da se vlada odstavi. V tem slučaju pa preté, da bodo odstopili vsi pariški državni pravdniki, kar bi pa zopet napravilo veliko zmešnjavo. Novi državni pravdniki bi posebno hitro ne mogli proučiti panamske zadeve in vsa preiskava bi se jako zavlekla.

Izvirni dopisi.

Z Dolenjskega. („Svoji k svojim!“) V „Slovenskem Narodu“ Vas je, kakor tožite, nekdo z Gorenjskega okrcal, ker protežirate tuje umetnike in obrtnike; čez par dni dovolite, da Vas v lastni hiši (Slovenec 24. nov.) vsaj indirektno pokara nekdo zopet z Gorenjskega; vem, gosp. urednik, da bodele potrpežljivo dovolili, da Vas ošteje še kdo iz Dolenjskega.

Prav Vam je! Zakaj pa imate svoje predale le za tujce odprte, zakaj jih zaklepate domačinom, zakaj imenoma domačim kiparjem ne daste prostora vsaj med inserati?? Ravno sem hotel naročiti lepo razpelo — s Tirolskega (pa ne od tiste firme, katere cenik ste bili priložili „Slovenca“), kakor sem bil — mea culpa! ali — vestra culpa? ali morda koga drugega culpa?! vže nekaterikrat storil. Zdaj pa treba naročiti pri domačinu! A pri katerem? Nekateri, poznam o družih sem slišal ali bral vže v časih. Pri enem sem bil vže enkrat poskusil. Domenila sva se za velikost, kakovost, ceno. Dobro! kedaj bo gotovo. Čez pol leta. Ne morem čakati. On: Ne morem prej; sicer se ga koraj ne splača doma delati: naročim nebarvan s Tirolskega, potem pa doma samo „fasam.“ Dotični je pošten, soliden dober podobar, ki ima vedno dela dovolj. Naročil sem potem sam s Tirolskega in dobil naročeno čez en teden polovico cenejšé in lepo „fasano.“ Memo gredé omenim,

da ravno barvati, „fasati“, polihromirati domačini ne znajo tako kakor Tirolci; tudi so večinoma le zlatili kipe, arhitektonične dela pa marmorirali, jaz sem samo na dveh krajih videl zadnji čas od domačinov polihromirane kipe.

Spoznal sem slučajno mladega neznanega kiparja ter videl nekaj del njegovih, dobra so bila. nasvetoval sem ga, dobil je precejšnjo delo, kje zdaj dela ne vem. Poznam tudi enega, dober pozlatar je, grajal je nekje tirolske izdelke, sam je kipe veliko slabši „fasal.“

Poznam še enega. Veliko njegovih del sem videl, malo prav dobrih, veliko slabih. Pravijo, če ima dobrega pomočnika, dobro naredi, če slabega, slabo. Kdo se bo nanj zanesel. Bral sem oceno nekega njegovega dela. Ni še dolgo, Velika hvala in slava: „lepše kakor tirolski in monakovski izdelki.“ Nisem verjel, videl sem, slabo je bilo, komaj „zadostno.“ Od istega, oziroma iz njegove delavnice videl sem razpelo, ki ga ne vzamem zastoj, če bi ga imel imeti v svoji sobi ali cerkvi: ob potih je pač še slabših.

Torej naroči pri katerem drugem domačinu! Lahko rečeno, težko storjeno. Odkritosrčno spoznam svojo nevednost: še imena bi skoraj ne vedel povedati, čeravno se zanimam za njih umetnost. Tisti domačin, podobar iz Celovca, doma iz Mirne peči, ki je izvršil pred kratkim velik lep kip Matere Božje za kamniško farno cerkev, kateri kip, ali prav za prav skupino sem sam videl, še ko je bila izložena v realni dvorani in potem v Kamniku, torej tist domač umetnik — kako se že piše — ime mi je že dva dni na jeziku — pomagajte mi g. vrednik — sam ga ne morem izgovoriti — kje se le vedeti njegov naslov. Oprostite mi, res lahko bi bil njegovo ime si zapisal, pa — ga nisem, in tako je njegovo ime, prej neslišano, pokazalo se kot meteor na nebu naenkrat, še enkrat, potem pa je zginilo vsaj zame, če ne bom morda še katerikrat kje o njem kaj slišal.

Videl sem, ni še leto minilo, štiri jako lepe kipe, štiri evangeliste, od nekega podobarja na Gorenjskem. Dotični župnik, ki jih je bil naročil, povedal je tudi ime, ali zdaj bi lože dal glavo, kakor pa ime povedal, pač pa vem cele litanijske tirolskih podobarjev Purger, Schmalzl, Insam & Prinot, Stufliener in lahko precej zvem, koliko stane pri katerem podoba meter visoka, koliko večja ali manjša koliko če ima Kristusa v naročju, koliko Telo križanega visoko 26, 29, 31, 36, 42, 51 cm. etc., koliko s križem vred, koliko s stojalom itd. Zdaj pa si že dva dni glavo belim, kje bi zvedel imena domačih kiparjev; vem pač, da sem v časih že bral kje kako poročilo o kakem delu, tudi sem bral, da je bilo zadnja leta parkrat v oknu kake ljubljanske prodajalnice kako delo izpostavljeno, ali res ne vem kdaj, kje v kateri številki, katerega časopisa sem kaj bral. Iz zadnjega časa pa se ne domislim, da bi bil kje v „Slovenca“ ali družih konservativnih listih bral ime kacega podobarja; „Naroda“ in drugih tacihi ne berem, ker sem klerikalec (celó v „sveto ligo“ sem se dal zapisati, pa številke danes še ne izdam), pa tudi menim, da slovenski podobarji nimajo kaj opraviti v „Narodu“, ker imajo „Narodovci“ malo svetnikov, da bi jim kipe postavljali k večjemu Lutru in Husu, sicer so pa hudi, če se kje za kako katoliško cerkev kaj stori. (Nekoliko razločka pa je med tistimi, ki „Narod“ pišejo, in tistimi, ki ga beró.)

Imena tujcev vidiš vsak dan, kdaj in kje pa imena domačinov?

Oj ti neumna butica moja! kaj se boš domisljala? Poglej v koledar tiskovnega društva, namenjen zlasti slovenski duhovščini, ki ima največ tacihi naročil v roki, tam bodo vendar vsaj kratki inserati, vsaj adrese domačih cerkvenih umetnikov. Torej koledar sem! Landau-Leiner, Jax, Eberl, Caserman, Kollmann, Detter, Mikusch, Trnkoczy, Piccoli, Schiller, Paichel, Deiller, Sauczek, Vogl, Fellingner & Hassinger — pa pravimo mi klerikalec, da smo národní, in trpimo, da tiskovno društvo nemških tvrdk inserate sprejema, da potem za Slovence ni prostora. Res, nekaj je pač tudi slovenskih imen v koledarju: Podkrajšek, Ravnikar, Krejči, Soklič, Košir, Belec, Rebek, Skrabec, Draškovič, Čuden, Uran in Večaj, Dolenc, Bonač, Obreza, Kregar, brata Zupan, Čamernik Ignacij in Vincenc, Vodnik, Toman. Glejte no! kamenoseki menda vsi, in res, kamuoseški naročil, mislim, gre malo med tujce,

k večjemu za kako monumentalno narodno zgradbo ali spomenik kacega prvaka. Kje pa so adrese podobarjev? Glej koledar: Vogl v Inomostu preskrbi podobarska dela, pa Fellingner in Hassinger na Dunaju I. Seillergasse Nr. 10, Göttweigerhoff; oba pošiljata ilustrovane cenike brezplačno in franko. —

Res je sicer, da sama reklama ne stori vsega, posebno ne mojstra dobrega, celó lahko zapelja naročnike (za kar hočem navesti izgled) ali vendar, slavni in častiti vredniki časopisov in koledarjev, dajte prostora domačim obrtnikom in tudi umetnikom (če se glasé tujci, se smejo domačini tudi), dajte prostora, da objavijo vsaj svoja imena in prebivališča.

Pa tudi poročati je treba, če kdo kje kako delo izvrši; res je to težko, posebno če se ne more samo hvaliti. Hvaliti je lahko, pa dostikrat zapeljivo. Prej sem navel en izgled, zdaj hočem še enega. Nekako pred tremi leti pokazal se je bil na slovenskem časopisnem obnebu nov, do tedaj neznan, a velik pa mlad umetnik. „Hvala, slava, svoji k svojim“ glasilo se je v raznih melodijah po treh deželah tako močno, da je nazadnje še mladi, nadebudni umetnik — umrl! Da, umrl! Toda par dnij po razglasenju njegove smrti smo brali: „Potolazi se slovenski svet! naš slavni — še ni umrl, še živi, in je zdrav. Le veliko naročil! Kar se ni zgodilo v Ameriki, ampak v Sloveniji!“

Nadaljevanje pa se je godilo na Kranjskem: Kdo bi ne bil vesel od smrti vstalega? Neki župnik kmalu piše ponj. Pride, dela dolgo, nazadnje vse gotovo, župnik povabi dekana in sosede: blagoslovit novi kip farnega patrona. Domač župnik je najbrž že prej gledal, sosede so tisti dan tudi gledali, dokler eden ne izpregovori: Gospod dekan, ali bodele to res blagoslovili? Kaj so hoteli? Ljudstvo je bilo zbrano, blagoslovilo se je, ali župnik je brž naročil kip s Tirolskega, ki je neki res lep. Kip slavnega umetnika pa neki še goré ni rad. Torej ameriška reklama ali pa molk? Kaj bo boljše? Najbrže bo tudi tukaj in medio virtus v sredi v zlati skledi. Sicer pa ne želim, da bi bila moja beseda zadnja, naj se še kdo oglasi in nasvetuje na pr. način, kako bi se bolj spoznali domačini, posebno umetniki, da bi človek vedno lahko imel pregled domačih umetnikov. Nihče ne bo zahteval, da osobito umetniki hvalijo ali dadó hvaliti sebe in svoja dela, kakor na pr. židje svoje ure in čevlje, ali nekaj se vendar mora zgoditi! Torej kako?

Z Gorenjskega, 1. decembra. (Kako nemškutarija raste, cvete in zori po Gorenjskem.) V dno srca mora boleti človeka, ako pomisli, kako se pri nas godi naši materni besedi, blagoslavni slovenščini. Dasi smo na trdih slovenskih tleh, vendar se šopiri mej nami tujka — nemščina, in z žalostjo moramo priznati, čez dalje bolj in bolj. Stopi v urade, v gostilne, v družbe „naprednega razumnštva“, zveni ti na ušesa skoraj povsod blažena nemščina, mnogokrat tako spačena, da se Bogu smili. Od uradov prejemaš le zgolj nemške dopise, zlasti od glavarstev zastoj pričakuješ kake slovenske besede. Nedavno pošiljali so nam na razprodajo po več iztisov v lepi slovenščini pisane knjižice: „Poučilo o koleri“, a priloženi dopis je bil pisan v nemščini; na slovensko-nemških tiskovinah pošiljajo nam opomine, vabila itd. dosledno le v nemškem jeziku. Za Boga svetega! Kaj je res nemščina edino zveličevalna? Zakaj ne privoščite nam trdim Gorenjcem slovenske besede? Ali moramo res zato sprejemati nemške dopise, ker gosпода, ki naš kruh je, slovenščine ne umeje ali jo pa tako lomí, kakor oni gospodič, ko je nekoč vprašal gorenjskega kmeta, ko je imel na dvorišču priklenjenega psa: „Oče, ali je ta pes slab?“ — Zakaj pa tacihi mož ne pošiljajo med Nemce? Mi jih gotovo ne bomo pogrešali.

Sicer pa poznamo tudi marsikoga „naprednjaka“, ki se boji ali sramuje rabiti svoj materni jezik, kedar ima občeovati s tem ali onim uradom. In zakaj neki? Največkrat iz gole brezbriznosti. Saj je vse jedno nemški ali slovenski, slišiš pogosto take narodnjake in nasledek tega je, da pridobiva nemščina čedalje več tal po Gorenjskem. In še slabši bo, če se uresničijo naklepi nemškega „šulferajna“, ki namerava na dveh ali treh krajih ustanoviti čisto nemške šole — kajpada — za slovenske otroke! Že sedaj se dovolj ponemčuje po naših

šolah, seveda ne s posebnim uspehom, kaj bo še-le potem? —

Vsega obziralovanja vredno je tudi, da naša inteligenca po Gorenjskem tako rada prebira nemške liste, ki delajo propaganda za Veliko Nemčijo! Če imaš priliko kaj več po Gorenjskem hoditi, naletiš skoraj v vsaki večji gostilni nemške listi kot „Neue Fr. Presse“, „Weltblatt“, „Tagespost“ itd. Ali ni že zadnji čas, da se otresemo te sramote! Ali nimamo dovolj poštenih domačih listov? Marsikaj bi se dalo še o tej strupeno-škodljivi rastlinici: nemškutariji po Gorenjskem pisati, pa naj zadostujejo za danes te vrstice, da se priobčijo!!

Liga + 18.

Porotna pravda

državnega poslanca gosp. kanonika Klun-a proti Hrabroslavu Debevcu, odgovornemu vredniku „Pavlihe“, dne 28. novembra t. l.

Sodišču predseduje deželnega sodišča predsednik Hočevar, votanta sta dež. sodišča svetovalec Martinak in Tomšič, zapisnikar avskultant Petelin. Obtožitelja zastopa dr. Fran Papež, obtoženca zagovarja dr. Ivan Tavčar. Na klopi porotnikov so gg: baron Wurzbach, Viktor Schiffer, Adolf Galle, A. Tönnies, I. Kopač, Fran Kraiger, Henrik Maurer, Viktor Moro, Jakob Petrin, Artur Mühleisen in dr. Waldherr.

Zatožba pravi:

V štev. 13. z dne 15. julija 1892 v Ljubljani izhajajočega humorističnega lista „Pavlihe“ nahaja se na strani 100 pod naslovom „Zamotano vprašanje“ članek, v katerem se navaja, da je bajé nekdo v „Slovenecu“ pretel društvu „Sokol“, da naj ne hodi na Jesenice, sicer bodo tepeni vsi s kraja, da člankar ne vé, kdo da je to pisal, radoveden pa je zelo, ali je pisal dopis kakov gorenjski hlapec, primojduševac starega kroja, ali so pa mej duhovniki ljudje, ki vzlic svoji obleki niso nič boljši od hlapcev, toda v vrednji „Slovenca“ gotovo vedo, s kom imajo opraviti in da se s pisateljem strinjajo, izhaja že iz tega, da so dopis sprejeli, ter da morda pojdejo gospodje še sami na pomoč.

V neposredni zvezi potem člankar nadaljuje: „Sicer pa nasvetujem prirejevalcu križarske vojske na Jesenicah, naj se za svet obrnejo do g. kanonika in poslanca Kluna, ta je jako skušen mož in gotovo je kdaj kaj slišal, kako je moči kmetske fantine nahujskati in navdušiti za cepec in gnojne vile. Če ga bodo lepo prosili, prevzel bode morda še vodstvo generalnega štaba za to vojno.“

V inkriminiranem članku se tedaj očitno zasebni obtožitelj slika kot mož, ki je skušen v pretepih, ki je tedaj pravi mož, do katerega naj se obrne v takih zadevah za svet, ki je v stanu kmet-ske fantine nahujskati in navdušiti za cepec in gnojne vile in prevzeti še celo vodstvo pri kakem pretepu.

Očitno se tudi stavek: „ali so pa mej duhovniki ljudje, ki vzlic svoji obleki niso nič boljši od hlapcev“, nanaša na osebo obtožitelja, ki je duhovnik in kojega ime je jedino imenovano v inkriminiranem članku, ki je sploh preso-jati v svojej celoti.

Jasno je torej, da se v napominem članku, ne pripovedovaje nikakih prigodkov, dolži zasebni obtožitelj zaničljivih lastnosti ali misli in izroča javnemu zaničevanju in s tem je učinjen pregrešek v smislu §§ 491 in 493 kaz. zak. Obtoženec pa je kot odgovorni vrednik perijodično izhajajočih listine „Pavliha“ za napominani članek v smislu § 7. kaz. zakona odgovoren in pri svojem zaslišanju glasom tus. zapisnika dn. štev. . te odgovornosti odklanjal ni, marveč se le izgovarjal, da po njegovem mnenju dotični članek ne zapopada nikakega kaznivega dejanja, izgovor, ki je v smislu § 3. kaz. zak. popolnoma ničev.

Zatoženi Hrabroslav Debevec se zoper zatožbo izgovarja, češ, da dotičnega članka ni niti sam pisal, niti prebral, predno ga je dal v tisk.

Predsednik očita zatoženemu protislovje mej današnjim zagovorom in mej njegovo izjavo v preiskavi, kjer je naravnost izrekel, da sprejme za zadevni članek vso odgovornost.

Zatoženec odgovori, da je s tem v preiskavi le hotel reči, da prevzame odgovornost v toliko, v kolikor ga kot odgovornega vrednika sploh po zakonu zadeva.

Zagovornik vpraša obtoženca, če je gospod kanonik Klun glavni sodelovalec „Slovenca“, čemur zatoženec pritrdi. Obtožiteljev zastopnik dr. Papež pa temu oporeka.

Po predlogu obeh strank prečita se dotični „Slovenčev“ dopis iz Rovt, tikajoč se „Sokolovega“ izleta v Jesenice.

Predsednik izjavi, da je dokazilno postopanje končano in sodišče odide, da formulira vprašanja, ki se imajo staviti porotnikom.

Po jednournem posvetovanju vrne se sodišče v dvorano in stavi porotnikom štiri vprašanja.

Prvo — glavno — vprašanje se glasi:

Je-li zatoženi Hrabroslav Debevec kot odgovorni vrednik v Ljubljani izhajajočega perijodičnega lista „Pavliha“ kriv, da je v 15. julija 1892 izdani 13. številki tega lista na 100. strani tiskati dal članek z napisom „Zamotano vprašanje“, pričeni z „V Slovencu“ in končavi z „za to vojno“ — in s tem kanonika Karola Kluna v tiskovini, po imenu ne pripovedovaje nikakih prigodkov, dolžil zaničljivih lastnostij in misli?

Drugo — eventualno vprašanje, za slučaj zanikanja prvega — se glasi:

Je-li zatoženi Hrabroslav Debevec kot odgovorni vrednik v Ljubljani izhajajočega perijodičnega lista „Pavliha“ kriv, da je v 15. julija 1892 izdani 13. številki tega lista na 100. strani tiskati dal članek z napisom: „Zamotano vprašanje“, pričeni z „V Slovencu“ in končavi z „za to vojno“, — s katerim je dolžil kanonika Karola Kluna v tiskovini, po imenu ne pripovedovaje nikakih prigodkov, zaničljivih lastnosti in misli, ne da bi ga bral, s tem pa zanemarljivo ono pozornost, brez katere bi, ko bi jo bil imel, kakor je njegova dolžnost bila, izostala sprejetev tega članka?

Tretje — glavno — vprašanje glasi se kakor prvo, s pristavkom, je-li obtoženec tožitelja z objavljenjem zadevnega članka javnemu zaničevanju izročal?

Četrto — eventualno — vprašanje, za slučaj zanikanja prejšnjega vprašanja, glasi se kakor drugo vprašanje z analognim pristavkom tretjega vprašanja gledé izročenja javnemu zaničevanju.

Na to podeli predsednik besedo zastopniku obtožitelja.

Dr. Papež mirno in strogo stvarno dokazuje krivdo obtoženega. Besedilo zadevnega „Pavlihovega“ članka je očitno jako razžaljivo za gospoda kanonika Kluna in žaljenje je tem večje, ker ni bilo zanj niti najmanjšega povoda. Obtoženec se sicer sklicuje na dopis v „Slovenecu“ iz Gorenjskih Rovt. A tudi ta dopis ni dal nikakega povoda za napad na g. kanonika Kluna. Dopis obrača se proti temu, da se hujška in draži ljudstvo s podlimi napadi zoper prevzvišenega knezoškofa in opozarja na mogoče posledice ljudske razburjenosti. Konec dopisa, kjer se govori o sokolskih klobukih, ki bi splavali po vodi, je pa šala. A obtožitelj priznava in povdarja, da je bila ta šala nedostojna in zatrjuje gospode porotnike, da bi gosp. kanonika Kluna, če bi bil on vrednik „Slovenca“, gotovo ta nedostojen dostavek prečrtal bil.

Pa bodi naj temu, kakor hoče. Factum je, ta gospod kanonik Klun ni v nikaki zvezi z dotičnim Slovenčevim dopisom. Gosp. kanonika ne zadeva niti najmanjša krivda, da je prišel oni dopis v „Slovenca“, ker on ni vrednik „Slovenca“ in sploh s tem listom v nikaki taki zvezi, da bi bil zamogel dopis zabraniti. Tedaj ta dopis ni mogel biti povod za zlobni napad na čast gosp. kanonika Kluna. In vsaj je zatoženec na posebno vprašanje gospoda predsednika, zakaj da se je napadel ravno gospod kanonik Klun, sam odgovoril, da čisto nič ne ve, zakaj da je Pavli-hovi dopisun ravno gospoda kanonika Kluna napadel!

Zatoženec se izgovarja, da zadevnega Pavlihovega članka pred tiskom bral ni. Če misli, da radi tega ne bode kaznovan, se jako moti. Če bi bilo tako, potem bi si lahko vsak odgovoren vrednik pomagal tako, da člankov svojega lista ne bere pred tiskom. Kam pa pridemo potem z odgovornostjo? Porotniki naj sodijo, koliko da je vreden tak izgovor.

Izgovarja se zatoženec, da prvi del inkriminiranega članka ne zadeva gosp. kanonika Kluna, marveč le gospode v Slovenčevi redakciji, ter da le drugi del meri zoper gospoda kanznika. S tem izgovorom si je zatoženec svoje stališče le oslabil. Kajti s tem priznava, da g. kanonik ni med onimi, ki so v zvezi se zadevnim „Slovenčevim“ dopisom,

drugič pa priznava, da je drugi del Pavlihovega članka samostalni napad zoper obtožitelja. Vsebina članka je taka, da se iz nje uvidi popolnoma jasno pisčev namen, delati g. kanonika zaničljivega, izročati ga javnemu zaničevanju, skruniti njegovo čast. Kaj pa da je za vsacega poštenega človeka čast, to vejo in čutijo g. porotniki sami, od katerih se pričakuje obsodba zatoženca.

Zagovornik dr. Tavčar hoče svoj plaidoyer pričeti z neko pridigo g. kanonika Klun-a, kar pa predsednik prepové.

Zagovornik pravi, da je hotel povedati samo to, da je kanonik Klun v neki propovedi rekel, da bode njegova stranka od liberalcev v slovenskih vse voljno potrpeča, a zdaj, pri prvi malenkosti se toži. Zagovornik skuša dokazovati, da zadevni članek „Pavlihe“ ni razžaljiv, da je le navadna žurnalistična „malica“, kakršna je v političnem boju dopuščena. Sklicuje se na dopis v „Slovenecu“, listu katoliške duhovščine kranjske, češ, da je ta dopis hujškal jeseniške delavce, da naj Sokolce pretepo. Na ta dopis odgovarjal je „Pavliha“ v šalivem tonu. V političnem boju velja načelo „klin s klinom“. Če se na nas strelja — pravi zagovornik — moramo tudi mi nazaj streljati. Vsa današnja pravda je malenkostna zadeva, izvestno politična, zatorej upa zagovornik, da jo postavijo porotniki v isti kot, kamor spada.

Po kratki repliki in dupliki odidejo porotniki v posvetovalno dvorano.

Po skoro jednournem posvetovanju objavi načelnik porotnikov, baron Wurzbach, izrek porotnikov, ki se glasi: I. vprašanje: Ne, z 11 glasovi zoper 1; II. vprašanje: Da, soglasno; III. vprašanje: Ne, z 11 glasovi zoper 1; IV. vprašanje: Da, z 10 glasovi zoper 2.

Sodišče obsodi zatoženca — kakor smo že poročali — na 15 gl. globe in v plačilo vseh pravnih stroškov.

Izid te pravde je naprednjake izvestno kar poparil. Pričakovali so za gotovo popolno osvobojenje zatoženca in s tem nekako sodnijsko legitimacijo za svojo revolver-žurnalistiko. A porotniki sodili so kot značajni možje poštenjaki po svojem lastnem prepričanju. Iz njihovih odgovorov se vidi, da so prvo in tretje vprašanje zanikali le radi tega, ker se niso mogli prepričati, je li zatoženec zadevni članek pred tiskom bral ali ne.

Slovstvo.

„Kopališče in Kneippovo zdravišče v Kamniku na Kranjskem.“ Z ilustracijami kopališča in okolice kamniške. — V Ljubljani. Ign. Kleinmayr & Bamberg. Cena 34 strani broječi knjižici 30 kr. — Več o tem smo že omenili v našem listu.

„Sv. Ivan Kapistran“, epos v 17 spevih. — Predsednik „Matica Slovenske“ je prejel to-le vabilo: „Prečast. gospod i brate! Moj pučki ep u 17 pjevanjah „Sv. Ivan Kapistran“ pobeditelj Turakah kod Biograda 1456. skorim ce izpod tiska izići. Toga radi, da On i u Sloveniju prodre, usudjujem se kao predsjednika „Matica Slovenske“ bratski Vas umoliti, da bi medj članovi Vašimi, medj profesori, kao i gradjani koga toga kao predbrojnika na to dielec, kojim je mala ciena 60 novčićih zadobiti nastojali, i broj mi njihov pismeno naznačiti htjeli. Molim sjetite se knjižnicah Vaše društvene, gimnazijske, Otacah Franjevacah itd.

Veleštovanjem jesam Vaš iskreni brat

Ilija Okrugić,
opat, župnik.

Petrovaradin, 26. stud. 1892.“

Ker pa „Matica Slovenska“ ne more pečeti se s tem, da knjige drugih priporoča, stori to „Slovenec“, ter tu naznanjeno knjigo toplo priporoči vsem, katere zanima, po želji in prošnji pisateljevi.

Ant. Alojzija Wolfa: „Slovensko-nemški slovar“. — Začel se je tiskati „Slovensko-nemški slovar“, ki bode izdan na troške rajnega knezoškofa ljubljanskega, Antona Alojzija Wolfa, in ga je vredil prof. M. Pleteršnik.

Iz nabranega gradiva se je dal sestaviti tak slovar, ki bode najbolj služil praktičnim namenom. Da bi pa natančnejšo podobo našega jezika kazal, dodala so se še naglasna in izreko nekaterih glasov določajoča znamenja, toda samo le na čelu stoječim tolmačenim besedam, in imenovani so tam,

kjer se je potrebno zdelo, s kratkimi viri, iz katerih je kaj sprejeto v slovar; besedam in rekom povsod ali široko po Slovenskem znanim in splošno rabljenim, kakor tudi onim tujkam, ki se največ za znanstvene pojme malone v vseh evropskih jezikih nahajajo ter v slovenski obliki malo ali nič niso izpremenjene, nič ni pristavljeno. Pa umeje se samo ob sebi, da pripisani citati ne morejo imeti tega pomena, da se dotične besede samo le pri teh pisateljih in v teh spisih ali v teh krajih nahajajo, ki so omenjeni, drugod pa ne; tako obširno nikakor ni bilo gradivo.

Naglas se ravna najbolj po načelih razloženih v razpravah profesorja M. Valjavca, priobčenih v „Radu jugoslovanske akademije“ („Prinosi k naglasu u novoslovenskom jeziku“), in po govoru kranjskem, zlasti dolenskem; naglasna znamenja so z neznatno izpremembo od Vuka St. Karadžića rabljena, izreko določujočih znamenj pa je bilo treba nekoliko novih izmisliti. Gradivo slovarsko je obsegalo rokopisne slovarje, večje in manjše zbirke med narodom nabranih besed in izpise iz tiskanih slovenskih slovarjev in drugih knjig od najstarejše do najnovejše dobe.

Sprejeto je v slovar vse besedje, kar ga je ponujalo gradivo, ako se je vrednik prepričal, da je narod kje govori ali da se rabi v knjigah. Zato so tudi med narodom in v knjigah navadne in vdomačene tujke sprejete; niso se pa sprejele v novjšem času in po nepotrebnem iz sosednih jezikov vzete, kakor tudi iz knjig ne one besede, ki so napačno skovane ter si niso po obširnejši rabi veljave pridobile; tudi niso sprejete brez potrebe iz drugih slovanskih jezikov vzete besede.

Takim besedam, pri katerih je manj jasno, kako so nastale, zlasti tujkam, katere je narod v starejših dobah sprejel iz sosednih jezikov, dodajala so se, kjer je bilo mogoče, kratka pojasnila, primerjajoča ono besedo, iz katerih so nastale ali s katerimi so v zvezi.

Pisava je povsod, tudi v citatih, kolikor mogoče jednaka, ker je delu pglavitni namen praktična uporabnost, katero bi različnost v pisavi citatov le ovirala.

Delo ishaja vsakih pet do šest tednov v posameznih zvezkih, po pet pól obsegajočih, à 50 kr. Naročila vsprejema „Katoliška Bukvarna“ v Ljubljani.

„Duhovni Pastir“ nastopi že svoje deseto leto. Ta list ni samo homiletiki namenjen, marveč ima širše namene: polagoma spopolnovati domačo bogoslovsko literaturo po svojih prilogah.

„Duhovni Pastir“ bode tudi v nastopnem letu hodil svojo navadno pot ter prinašal daljših in krajših, popolnem izdelanih ali pa le obširno osnovanih govorov za nedelje in praznike in po možnosti tudi za druge prilike. Za razširjenje „duhovskega slovstva“ si bode prizadeval še v večji meri: prinašal bode namreč „Zakonsko pravo“, ki ga je spisal po svojem „Spovedniku“ že dobro znani pisatelj Kosec, nadaljeval seveda, kolikor bode prostor prepustil, „Zbirko lepih izglédov“, za katero še posebej prav lepo prosimo duševne podpore iz lastne skušnje. Upamo, da bode s tem jako vstreženo večini naših naročnikov, ker za taka dela pri nas ni lahko dobiti založnika, in vendar bi bilo močno škoda, ko bi ostala v rokopisu in bi bil zastoj velikanški trud vrlih pisateljev.

„Duhovni pastir“ stane s prilogo vred le 4 gld. na leto. Dosedanje priloge: „Pedagogika“, apologetični razgovori: „Ali je Bog?“, „Obrambni govori“ in „Zbirka lepih izglédov“ se dajejo brezplačno le ob nakupu onih letnikov, katerim so bile kot priloge pridejane. Tržna cena je: „Pedagogika“ 80 kr., „Ali je Bog?“ 70 kr., „Obrambni govori“ 40 kr. in „Zbirka“, trije snopiči à 60 kr. Novi naročniki pa lahko posamezne ali vse te v prilogi izdane knjige dobivajo za polovično ceno, katere naj pridenejo navadni naročniki. — Naročnina naj se pošilja „Katoliški Bukvarni“, stolni trg št. 6, rokopisi pa vredniku prof. Ant. Kržiču, sv. Petra cesta štey. 76 (župnišče).

Gg. duhovnike opozarjamo posebej na izdavanje bogoslovne knjige: „Zakonsko pravo“. Zopet a sto knjigo bodo slovenski bradomovinci prav lepo obogatili slovensko slovstvo!

Učiteljski Tovariš št. 23. prinaša nastopno vsebino: S. Rutar. „Goriški Kras.“ — F. Jaklič: „Slovenska Matica“ in učitelji. — Nekaj mislij o pokončni pisavi. — Književnost. — Naši dopisi: Iz Ljubljane. — Društveni vestnik. — Vestnik — Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Jugoslovanska akademija znanosti in umetnosti, je izdala te dni 23. zvezek „Monumenta spectantia historiam Slavorum meridionalium“, 613 strani broječi. Ta zvezek je priredil učeni frančiškan bosanski o. Evzebij Fermendžin; sestavil je namreč pregled cele zgodovine bosanskega kraljestva od l. 925—1752. Vse listine, ki so pomenljive, podaja v celoti; drugih samo nekaj pod obliko „regesta“. Osobito točno opisuje cerkveno zgodovino. Filolog, etnograf in geograf dobi v knjigi obilo podatkov zase; saj je življenje in stanje narodov v več vekih opisano v njej. Najbolj seveda služi zgodovinarju in ne samo jugoslovanskemu, marveč tudi za druge zemlje, ki so bile kedaj v zvezi s Turčijo. — Knjiga stane 5 gl.

Narodne pjesme bosanske in hercegovačke. Sabrali Fra Frano Iv. Jukić i Fra Grga Martić. Junačke pjesme. Svezak I. Pretiskao Marko Sešelj. Mostar. Tiskara „Glasa Hercegovca“. Cena 60 kr. L. 1858 je izdal največji epik hrvatski, žal, mnogo premalo poznani Fra Grga Martić narodne pesmi, ki jih je še svojim tovarišem frančiškanom — pesnikom Jukićem nabral. Sedaj izhaja drugi natis. Ker je narodna poezija in pri nas vzlasti poznavanje slovanskega narodnega pesništva neobhodno potrebno da se osveži in ozdravi naša slabotna pesniška literatura, priporočamo omenjeno zbirko vsem, osobito mladini.

Udanostne izjave.

Udanostna izjava občine Famlje slove: Najudanejše podpisani odbor občine Famlje v vremski dolini kakor od njega zastopani verni občani, delijo neomejeno z Vami prebitko žalost, katero Vam nezasluzeno provzročujejo naši liberalni listi. Oni so Vaši a tudi naši nasprotniki in zato tem slovesneje poudarjamo in čuvamo svoje nespremenjeno starodavno narodno geslo: Vse za vero, dom, cesarja, katero ste, Premilostni, tako milo kakor jedrnato na slovesnem prvem slovenskem katoliškem shodu — s čegar načeli se popolnoma slagamo — zagovarjali. To nam je v zadostni dokaz, da Vam je pri srcu naš blagor v verskem in narodnem oziru. — Vi, premilostni gospod knez in škof, ste naši, mi smo Vaši, in — Bog je z nami, tedaj pogum na braniku verskih in narodnih pravic!

Odbor občine Famlje, 31. oktobra 1892.
Jožef Šklemba, župan; Jož. Magajne, Andrej Bak, občinska svetovalec; Jan. Perhavec, J. Požrl, Tom. Požrl, J. Gašpersič, And. Magajna, A. Matjažič, odborniki.

Udanostna izjava občine Kriška Vas pri Višnji gori se glasi:

Nestevilno dokazov popolne udanosti in neomejenega zaupanja prihaja Vam dan za dnevom povodom strastnih neosnovanih napadov na prvi slovenski katoliški shod in na Vašo osebo od strani slovenske napredno-narodne stranke. Kolikor silneje butajo nasprotniki v Vašo veljavnost, toliko prisrčnejše se kaže zaupanje Vaših vernikov cele prostrane škofije, Vam ljubljensmu višjemu pastirju.

Popolno prostovoljno se tudi mi podpisani občinski možje pridružimo vrstam vaših vernih sinov. Odločno obsojamo lažnjivo in žaljivo pisarenje slovenske napredno-liberalne stranke proti prvemu slovenskemu katoliškemu shodu in proti Vam. Izrekamo Vam svoje popolno zaupanje, neomejeno pokorščino in verno udanost. V vseh točkah se popolno strinjamo s sklepi prvega slovenskega katoliškega shoda, želeč, da se skoraj snide drugi katoliški shod. — Iz srca pa želimo, da spoznajo zalepljeni slovenski liberalci krivice, ki jih Vam delajo ter popravijo, kar se še popraviti da.

Občina Kriška Vas pri Višnji gori dne 13. novembra 1892.

Janez Erjavec, župan; Fr. Zupančič, Janez Omahen, občinska svetovalec.

Občinski odbor v Mekinah je poslal to-le izjavo:

Z ozirom na sovražne napade na prvi slovenski katoliški shod in še posebno na Vas, pokrovitelja tega shoda, od narodno-napredne stranke, javlja podpisani občinski odbor, da pozdravlja radostno

ter popolno odobruje program prvega slovenskega katoliškega shoda, obsoja pa z vso odločnostjo cerkvi katoliški in narodu slovenskemu sovražno škodljivo postopanje narodno-napredne stranke. Ne moremo prikriti, da smo ginjenega srca milovali premil. gosp. knezoškofa, ko smo morali čuti, da se narodno-napredna stranka sovražno zaganja ter krivično napada v svoji predrznosti celo v svojega višjega, tako posebno skrbnega cerkvenega predstojnika. — Zato Vam izreka podpisani občinski odbor svojo neomejeno zvestobo, udanost in zaupanje do zadnjega vdihljeja.

Občinski odbor v Mekinah, 18. novembra 1892.

Fr. Pogačnik, župan; Jan. Slatner, Jož. Hočevan, občinska svetovalec; Fort. Košir, Fr. Plevel, Jern. Jan. Prim Košir, Jan. Sitar, Fr. Jan. Janez Hočevan, Mih. Sušnik, Fr. Lukan.

Udanostna izjava občine Nevlje se glasi:

Naša občina z vso odločnostjo obsoja napade slovenskih liberalcev na Vašo prevzvišeno osebo in na načela, razvita na prvem slovenskem katoliškem shodu. Udanostne izjave, ki Vam dobajajo iz raznih krajev, Vam pričajo, da še živi krščanski duh in da nam je sveta vera neprecenljivo draga. — Kolikor bolj Vas sumničijo narodni naprednjaki in blatiijo našo duhovščino, toliko bolj Vam obetamo neomahljivo udanost in zvestobo, liberalcem pa naznanjamo, da imamo že toliko razuma, da znamo ločiti, kje so naši pravi voditelji. — Zato obsojamo podpisani občinski odborniki te neosnovane napade, ki imajo svoj vir v liberalnih načelih in namen, rušiti edinost med višjim pastirjem in verniki, in spoštovanje do cerkvenih predstojnikov. Mi smo in bomo za geslo: Vse za vero, dom in cesarja!

Nevlje, dne 26. novembra 1892.

Simon Romšak, župan; Janez Kotnik, Janez Rems, občinska svetovalec; Franc Pančur, Jakob Plahuta, Jakob Virient, Jan. Grabnar, Jan. Kumar, odborniki.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 3. decembra.

(Udanostne izjave.) Prevzvišenemu knezoškofu ljubljanskemu poslale so z novega udanostne izjave občinski zastop na Koroški Beli, v Polhovem Gradcu, v Rovtuh pri Logatecu, v Smarjetu pri Klevežu in v Zalogu pri Cerkljah. S temi izjavami prekoračilo je število občin, ki so izrekle prevzvišenemu knezoškofu svojo neomejeno udanost in slovesno prisegle na program prvega slovenskega katoliškega shoda, stotino. Tej stotini seveda niso pristete izjave duhovščine, ki je iz 15 dekanij poslala udanostna pisma. — Živela vrla stotina slovenskih občin, zvestih Bogu in narodu svojemu, ki ne upogne kolena pred liberalnim malikom!

(Katoliško politično društvo v Ljubljani.) Ker je pri kat. polit. društvu še veliko udnine zaostalo na dolgu, razposlal je društveni blagajnik g. Fr. Peterca gg. udom pobotnice, na katerih so zaznamovane svote, ki naj jih blagovoljno dopošljejo udje blagajniku po poštni nakaznici z naslovom: F. Peterca, posestnik Ljubljana, Dunajska cesta.

(Vera najboljša obramba za narodnost.) Zadnji „Mir“ piše: Še eno besedo imamo na srcu, ki je ne smemo in nečemo zamolčati: skrbimo za to, da se naše ljudstvo napolni spet s katoliškim duhom in verskim prepričanjem! Verski omahljivec je omahljiv tudi v politiki. Ker nema v veri trdne podlage, nastavlja ušesa zdaj na levo, zdaj na desno, da bi zvedel in spoznal, kdo ima prav. Da nikomur prav ne veruje in nikomur prav ne zaupa, to si šteje v veliko „modrost“, pri tem pa ne zapazi, da je postal prava šalobarda, ki ni vreden „mož“ imenovan biti. Kajti pravi mož si stvar dobro premisli, in če je kako reč za modro in pravično spoznal, tiste se drži, kakor skala. Take može pa dela le trdna krščanska vera. Kajti vernega moža razsvetljuje luč svete vere, in njemu je lahko, dobro od slabega ločiti in spoznati, katera stranka je prava. Stranka, ki se po veri ravna, je prava; tista, ki veri nasprotuje, je na slabih potih in je za nas Slovence pogubna. Kakor lahko je, vernega moža za pravo stranko pridobiti, tako težko, ja skoro nemogoče je nasprotnikom, ga odvrniti od pravice in zapeljati ga na krivo pot. Ker se Boga boji, ne gleda na zamero ali na dobiček, ampak on se drži tega, kar po svoji vesti za pravo spozna. Kedar bomo enkrat med slovenskimi kmeti na Koroškem samo take

kmete imeli, potem smo na konju, potem naši nasprotniki nič več ne opravijo. Zato moramo pa delati in truditi se, da preženemo iz naše dežele duh nevere, ki se je v deželo nosil že mnogo desetletij, pričenši od časov cesarja Jožefa do današnjega dne. Posebno pogubonosen je bil vpliv judovskih časnikov na nemške Korošce. Ker so pa tudi s Slovenci v dotiki, posebno po naših mestih, zatrosil se je brezverski liberalizem tudi med naše Slovence v obilni meri. Ta nevera deluje kakor strup v telesu našega ljudstva in tisto ne bo prej zdravo, dokler tega strupa ne odpravimo. Pobožnost je za vse dobra: veren kmet bo tudi naroden in zanesljiv pri volitvah in v vseh rečeh, on bo trezen in priden, toraj dober gospodar, vsled poštenega življenja bo tudi zdrav in močen ter nam v zdravem zarođu zapustil nado boljše bodočnosti.

(Od sv. Gregorja) se nam poroča: Darovali so prem. knezoškof ljubljanski 25 gld., gospod Oroslav Dolenc 5 gld. za pogorelec v Skrlivici. Bog povračaj stotero blagodušnim dobrotnikom!

(„Slov. Narod“ ustavljen.) Predvčerajšnji „Sl. Narod“ je deželna vlada vsled zahteve c. kr. z. m. del. okrajnega sodišča v smislu § 21. tisk. zakona ustavila, ker ni prinesel popravka poljanske občine na pravem mestu. Včeraj je moral popravek še jedenkrat prineseti. Ko je naš list dvakrat prinesel popravek ljubljanskega župana, je radikalni dnevnik takoj uporabil to priliko, da se je znosil nad nami. Mi tega nikakor ne storimo, marveč le pristavljamo, da se na svetu vse mašuje.

(Odbor konservativnega obrtnega društva v Ljubljani) opozarja, da ima jutri v dvorani rokodelskega doma podučni in zabavni večer ob 5. uri popoldne.

(Veliki koncert „Glasbene Matice“) bode 15. decembra v deželnem gledališču. Sestavljen bode primeroma iz takih točk, kakeršne so bile v lanskem zimskem koncertu v dvorani filharmonijskega društva. Orkestralno spremstvo moških in mešanih zborov je prevzela godba slavnega domačega pešpolka.

(Izpred porotnega sodišča.) Varovanca prisilne delavnice Ehinger in Kny sta ušla 12. avgusta, ko sta s tovariši delala železnico pri Udmatu. Zakrivila sta veliko tatvin, za to je včeraj dobil Ehinger 8, Kny 4 leta ječe, poostrene z mesečnim postom. — Zadnji pri letošnjih porotnih obravnavah je prišel na vrsto strojarski pomočnik Janez Tušek iz Smoleve v škofjeloškem sodnem okraju. Bil je zaradi uboja in hude telesne poškodbe obsojen na 6 let v ječo, vsak mesec poostren s postom.

(Duhovniške premembe v ljubljanski škofiji.) Premešeni so č. gg. Mihael Terček, kapelan in Schillingov beneficijar pri Sv. Petru v Ljubljani, gre za administratorja in kapelana v Šmartin pod Šmarno goro; na njegovo mesto pride Mihael Bulovec, kapelan v Semiču; v Semiču gre Matija Novak, kapelan v Črnomlju; Ivan Pelc, kapelan v Št. Rupertu, je premeščen v Šmartin pri Litiji; Mihael Horvat, kapelan v Šmartinu pri Litiji, gre na Vinico; Albin Ilovski, kapelan na Mirni, gre za administratorja v Lozice; na njegovo mesto pride Anton Šmid, kapelan v Leskovcu; v Leskovcu pa gre France Krumpeštar, kapelan v Prečini.

(Iz Št. Vida nad Ljubljano) se nam poroča: V noči od 30. novembra do 1. decembra umrl je v opekarnici v Kosezah (na Brdu blizu Viča) neoženjen delavec imenom Josip Moroso, star 34 let, doma blizu Vidma (Udine). Zvečer zakurila sta s tovarišem na tleh, da bi se grela. Pustivši živo žarjavo na tleh, šla sta k počitku. Zjutraj našli so Josipa mrtvega na postelji, tovariša pa vsega omamljenega. Truplo ranjcega so pripeljali 2. decembra na šentviško pokopališče, kjer bode danes pokopan. — Bolezen nas kar ne mara zapustiti. Tri mesece že mučila nas je ostudna griža, katera jih je tudi več pomorila, a sedaj spremenila se je v pljučnico, ki tudi rada pobira posebno stare in na pljučih bolehe.

(Kronin dar družbi sv. Cirila in Metoda) so poslali slovenski državni poslanci gg.: Klun, M. Vošnjak, grof Coronini Alfred, Povše, Pfeifer, dr. Ferjančič, Globočnik, dr. Gregorec, Kušar in Robič, vsak 20 kronjv zlatu, skupaj 200 kron. Presrečna hvala! Vodstvo.

(Nagla smrt.) Včeraj dopoldne prišla je z Mestnega trga, kjer je prodajala kruh za svojega mojstra, kuharica Marjeta Osol, stara 28 let, domov v

Rečne ulice št. 3. Vsa prezebla se naglo attisne k peči, hoteč se pogreti, a za nekaj trenutkov se zgrudi mrtva na tla, — umrla je za pljučnim otrpnenjem. Truplo so pozneje prenesli v mrtvašnico k sv. Krištofu. Ta slučaj nas zopet uči, da ni dobro po zimi z mraza takoj hiteti k topli peči.

(Iz Gorice) se nam poroča: V goriški bogoslovnišnici bila je 2. decembra ob 4^{1/2} uri popoldne domača zabava na čast sv. Cecilije, zavetnice cerkvene glasbe. Počastili so skromno veselico prevzvišeni g. knez nadškof, vč. g. Bajc, predsednik cecilijanskega društva, profesorji in še nekateri drugi gospodje. Odlikoval se je govor g. Buttignoni-ja (četrtletnik) o koralnem petju. Po razvitih načelih zapeli so peveci za vzgled lepega koralnega šest točk iz graduvala. Pri tej poskušnji se je pa pokazalo, da je treba za koral več vežbanja, ko za drugo petje. G. Kroupa (četrtletnik) govoril je o cecilijanskih društvih. Meji govori sviral je domač orkester bogoslovskega društva „Carolina“. Prevzvišeni knez nadškof je izrazil svoje veselje, da se gg. bogoslovci bavijo z lepim koralnim petjem.

(Slovansko pevsko društvo na Dunaju) priredi v soboto dne 10. decembra t. l. svoj prvi veliki koncert v dvorani Ronacher, I. Schellinggasse, z raznovrstnim programom. Nekateri na Dunaju živeče Slovence že danes opozarjamo.

(Iz Celovca,) z dne 1. dec.: G. Scherbaum iz Maribora vložil je pri c. kr. koroški dež. vladi in mestnem magistratu celovškem prošnjo, naj se mu dovoli v Celovcu uvesti električno razsvetljavo.

(Četrto porotno zasedanje v Celovcu) vrši se od 12. do 16. decembra. Pred porotnike pride najmanj hudodelcev, in sicer 1 radi ropa, 2 radi tatvine, 2 radi posilstva, 4 radi umora, 2 radi ponarejanja denarjev.

(Javna dražba.) Dne 14. decembra 1892 ob 10. uri dopoldne vršila bode se pri c. in kr. vojaškem preskrbovalnem magacinu v Ljubljani javna ustna dražba 71^{1/2} kilogramov nečistih drobtin od suhora (cvibaka) in sicer proti gotovemu plačilu in tukajšnjemu odstranjenju. Napominane drobtine pogledajo se lahko vsaki dan v vojaškem preskrbovalnem magacinu.

Telegrami.

Wels, 3. decembra. Cesar se je danes dopoldne pripeljal, obiskat Franca Salvatorja in Marijo Valerijo.

Monakovo, 3. decembra. Princ Karol se je včeraj popoldne ob 5. uri pri najboljšem zdravju povrnil.

Pariz, 2. decembra. Misli se, da bode panamska komisija koncem tega tedna svoja dela že skoro končala. Brisson zatorej sestavi vlado še le čez dva ali tri dni.

Pariz, 2. septembra, zvečer. Brisson se je odrekel sestavi nove vlade. Kazimiru Perrieru se je sedaj naročilo, da sestavi novo ministerstvo.

Vsebina XII. zvezka:

Msgr. Frančišek Sogaro, apostolski vikar osrednje Afrike. — Spisal dr. Fr. L. — Tihotapčeva žena. Zložil Ant. Hribar. — Zmota in povrat. Povest. — Spisal Iv. Š. (Konec). — Očetova tajnost. Povest. — Spisal Slavoljub Dobrávec (Konec). — Prijatelj. Zložil A. C. Slavin. — Svét. Zložil A. C. Slavin. — Ribička. Zložil A. C. Slavin. — Sonetje. Zložil A. Slavin: l) Obtožnost. — m) Zlata ribka. — n) Vražen šepet. — Zamrtnik. Zložil A. M. — Kamnik. Prirodopisno-zgodovinski obraz. — Spisal Jos. Benkovič. (Konec). — Naš jezik in naša književnost. (Dalje in konec.) Spisal dr. Fr. L. — Paperki staroslovenski. Piše P. Ladislav. (Dalje in konec.) — Vetreču. Zložil A. M. — Na jutrovem. Potopisne in narodopisne črtice. — Spisal dr. Fr. L. (Konec.) — Slovstvo: A. Slovensko. — B. Hrvaško. — C. Rusko. — Razne stvari. — Slike: 1. Vuk Stefanović Karadžić. 2. Pogled na nekdanje mesto Hartum. 3. Msgr. Frančišek Sogaro. (Po fotografiji urednikov.) 4. Izvirek kamniške Bistrice. (Po fotografiji.) 5. Mekine pri Kamniku. (Po fotografiji.) 6. Tunjice. (Po fotografiji.) 7. „Vrata“ v kamniških planinah. (Po fotografiji.) 8. Zima v Tatrah. 9. Mali grad nad Kamnikom. (Po fotografiji.)

Črno, belo in pisano svilen blago od 45 kr. do gld. 15-65 meter — gladko in vzorno (do 240 raznih vrst in 2000 barev itd.) razpošilja po naročilu poštne in colnine prosto **svilarnica G. HENNEBERG** (c. in kr. dvorni založnik), Zürich. — Vzorec s povratno pošto. Pisma 10 kr. porto. 146 9 (1)

Tuji.

1. decembra.

Pri **Mattew**: Willasehek, Sevotsky, Graf, Feilhuber, Frankl, Wolf, Schulz, Müller, Handl, trgovci: Chvala, baletna plesalka; Freiburger s soprogo; Mrazek in Kurz, potovalca, z Dunaja. — Vogel, trgovec, iz Monakovega. — Fischer, trgovec, iz Prage. — Neuman, trgovec, iz Pečuha. — Segalla iz Dornbirna. — Bilgeri, potovalec, iz Bregence. — Krener, jednoletni prostovoljec, iz Škofje Loke. — Kiss, dijak, iz Döblinga. — Philippsohn iz Berlina. — Portik iz Železnikov. — pl. Auffenberg, podpolkovnik, iz Karlova. — Alić in Omer trgovca, iz Dubice.

Pri **Stonu**: Löwy, Joksich, Lustig, Thomas, trgovci, Pasohke, inženir; Skolek, profesor; Schmidt, operni pevec; Semen, potovalec, z Dunaja. — Zsakula, potovalec, iz Budimpešte. — Krammer, potovalec, iz Boglara. — Mejač iz Komende. — Košmelj iz Ljubljane. — Murnik iz Kamnika. — Jaklič s hčerjo iz Kranja. — Ilachič, trgovec, z Dunaja. — Domiel iz Zagorja.

Pri **avstrijskem caru**: Reihold iz Welsa. — Pečnik s Krškega. — Jurec, posestnik, z Vrhnike.

Pri **bavarskem dvoru**: Rappold iz Grada. — Lang iz Kočevja. — Bežan, notarijski kandidat, iz Škofje Loke. — Vatoč, živinotirzec, iz Istre. — Zhubej iz Gorice.

Vremensko sporočilo.

Dan	Cas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrina na 24 ur
opazovanja		razkoma v mm	sopomena po Celsiusu		
7. u. jut.	738.1	-4.7	brezv.	megla	0.00
2. u. pop.	735.0	-0.8	sl. svzh.	oblačno	snež
9. u. zveč.	737.9	-0.2	"	"	"

Srednja temperatura -1.9°, za 3.2° pod normalom

Stanje avstro-ogerske banke

dne 30. novembra 1892.

(Brzjavno poročilo.)

Bankovcev v prometu	gld. 462,924.000 (— 4,990.000)
Kovinski zaklad	288,679.000 (— 133.000)
Listnica	159,379.000 (— 6,342.000)
Lombard	23,923.000 (— 118.000)
Davka prosta bančna rezerva	gld. 33,107.000 (+ 4,242.000)

Tužnega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš iskreno ljubljani prijatelj, gospod

Janez Valentinčič,

dež. bolnice vrtnar na Studencu

dne 2. decembra t. l. po kratki, a mučni bolezni, previden s sv. zakramenti za umirajoče, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb bode v nedeljo, dne 4. decembra ob 3. uri popoldne iz mrtvašnice na Studencu k Devici Mariji v Polje.

STUDENEC, dne 3. decembra 1892.

566 (1) J. Ž.

Za naše male primerna

božična darila.

Knjige s podobami in spise za mladino, slovenski in nemški; šolska priprava in priprava za risanje in slikanje; igrače v raznovrstni izbiri po najnižjih cenah prodaja

J. Giontini,

knjigarna in trgovina s papirjem v Ljubljani.

Naznanilo preselitve.

IVAN MIKLAVC

krojač v Ljubljani

usoja si uljudno naznaniti, da se je preselil v

Čevljarske ulice

ter se ob jednem priporoča v naročilo

raznovrstnih oblek

katere izdeluje po najnižji ceni. Posebno priporoča jako cenene

suknje iz domačega sukna

547 6—3 (Ledenröcke).

Cerkvena oprava,

priprosta in fina, izvršena v vseh slogih, dobi in naroča se pri

Leop. Tratniku
v Ljubljani, sv. Petra cesta 27. 267 52-33

J. Giontini-jeva

knjigarna in trgovina s papirjem v Ljubljani

toplo priporoča: 563 3-2

"Nazorni nauk", I. del. Cena gld. 3 50.
"Nazorni nauk", II. del. Cena gld. 3 50. (obsejajo 150 barvnih podob za prvi pouk najvažnejših strupenih in pitomih rastlin).
"Narodni koledar", ilustriran, za navadno leto 1893. Cena gld. 1.—, po pošti gld. 1 15.
"Maksimiljan I., cesar mehičanski". Cena 20 kr., po pošti 23 kr.
"Šaljivi Jaka", I. zvezek. Cena 24 kr., po pošti 27 kr.
"Zbirka narodnih pripovedek", I. in II. zvezek. Cena zvezku 20 kr., po pošti 23 kr.
"Sreče", 4 zvezki, vezan. Cena gld. 1.—, po pošti gld. 1 15.
 Frančiška Hoffmanna povesti (4 zvezki, vezani):
"Bog pomaga". — **"Peter Prostak"**. — **"Kakó vzgaja usoda"**. — **"Kar Bog stori, vse prav stori"**.
 Cena vsakemu zvezku 40 kr., po pošti 43 kr.

Umetne zobe in zobovja

stavlja na način, ki ne povzroči nikakih bolečin, ter opravlja vse zobne operacije in zobna plombovanja

A. PAICHEL,

(12) 90 zobozdravnik

pri Hradskega mostu I. nadstr.

Na Najvišje povelje Nj. e. in kr. apostolskega veličanstva.
 Bogato oskrbljena po c. kr. ravnateljstvu loterijskih dohodkov
 zajamčena

XXVIII. državna loterija

za civilne dobrodelne namene

3135 dobitkov v skupnem znesku 170.000 gld. in sicer: 1 glavni dobitok s 60.000 gld., 2 dvema preddobitkoma in dvema podobitkoma a 500 gld., 1 glavni dobitok s 30.000 gld., 2 1 preddobitkom in 1 podobitkom po 250 gld., 2 dobitka po 10.000 gld., 10 dobitkov po 1000 gld., 15 dobitkov po 500 gld., 100 dobitkov po 100 gld., naposled serijski dobitki v skupnem znesku 30.000 gld. — Žrebanje se bo vršilo nepreklicno dne 29. decembra 1892. — Srečka stane 2 gld. avstr. velj.

Podrobnejša določila ima igralni načrt, ki se dobiva brezplačno s srečkami pri oddelku za državno loterijo, Dunaj, I., Riemergasse 7, II. Stock, in Jakobshofe, kakor tudi po mnogih prodajalnicah. — Srečke se pošiljajo poštne proste.

Dunaj, oktobra meseca 1892. 81 6-5

C. kr. ravnateljstvo loterijskih dohodkov,
 oddelk državne loterije. 404 6-4

Saccharin,

300krat slajši nego navadni sladkor (euker), najboljši za vino sladiti, stane 1 dkg. 1 gld. 30 kr. Če se ga vzame več, se dá še ceneje. Prodaja 559 3-3

Davorin Podlesnik, trgovec v Radečah, Dolenjsko.

Primerna darila!

priporoča uljudno

Fran Čuden,

urar,

preje J. GEBE,

v Ljubljani, Slonove ulice št. 11,

ter vabi uljudno preč. duhovščino in sl. občinstvo na ogled svoje velike izborne zaloge najraznovrstnejših

žepnih ur, zlatih, srebrnih in nikelnatih, stenskih ur: z nihalom, ur s stojalom in ur budilnic (Weckeruhren), ur z godbo in godbenih valčkov v ličnih politiranih omaricah, raznovrstnih verižlo, prstanov in uhanov.

Cene žepnim uram so naslednje:

Najfinije nikelne ure	od gld. 4-20 do	6—
" srebrne ure s ključem	" 7-50 "	10—
" srebrne remontoir-ure	" 7-50 "	12—
" iste z dvojnimi oklepom	" 9— "	18—
" zlate ure za dame	" 16— "	35—
" zlate ure za gospode	" 24— "	130—

Garantiram povsem za poštenost pri meni kupljenega blaga; za zanesljivost mehanizma pa eno leto jamčim. — Cenjeni naročniki se mogu prepričati, da moje blago ni zamenjati z dunajskim tovarniškim blagom, vzlic temu, da pridajem dobro blago za res nizko ceno.

Popravila izvršujem točno in zanesljivo ter jamčim za dobro izvršbo. — Vsnajim naročnikom postrežem po želji z obratno pošto. 27-15 205 38-36

Ilustrovani ceniki na željo gratis in franko.

J. N. POTOČNIK,

krojaški mojster,

v Ljubljani, Kongresni trg, v uršulinskem poslopju, priporoča se osobito prečast. duhovščini v natančno izdelovanje

duhovniških sukenj, talarjev itd.

V zalogi ima najboljšo in trpežno blago, kakoršno se rabi za izdelovanje najraznejših duhovniških oblek. Postrežba je uljudna, točna; cene možno nizke. 363 26-18

L. Mikusch,
 tovarna dežnikov,
 Ljubljana, Mestni trg 15.

Janeza Dogan-a mizarški obrt

v Ljubljani, na Dunajski cesti šte. 15

(v Medjatovi hiši)

priporoča svojo dobro vrejeno zalogo

raznovrstnega politiranega in likanega pohištva.

Garniture, divane, madrace od 16 gld. do 40 gld., madrace na peresih 10 gld., dratene madrace 8 gld. 50 kr., pulte za mašne knjige itd. Naročila se točno izvršujejo. Cenilnik z podobami zastonj in franko. 392 (24-19)

Najnižje cene

Čvetero božičnih pesem

za solo speve, mešan zbor in spremljevanje orgelj zložil Ign. Hladnik, op. 18.

Prodaja Katol. Bukvarna v Ljubljani in J. Krajc v Novem Mestu. Cena 40 kr. 553 5-5

Preč. duhovščini,

velečastitim svojim naročnikom uljudno javljam, da sem srečno prestal dolgo in mučno bolezen, ter toliko okreval, da morem voditi delo in tudi sam izvrševati naročena dela.

Vsled tega zagotavljam velečast. gg. naročnikom točno in vseskozi lično izvršitev meni naklonjenih naročil.

Priporočam se v prav obila naročila najuljudnejše velespoštovanjem

Leopold Tratnik,

pasár,

v Ljubljani, Sv. Petra cesta 27.

Psalmi.

Preložil

Ivan Vesel.

Cena: 1 gl 20 kr.

Nova slovenska knjiga!

Uradne in trgovske koverte s firmo priporoča Katoliška Tiskarna v Ljubljani.

Lekarna Trnkóczy-jeva, Dunaj, V.

Trnkóczyjev grenki konjak,

okusno in najboljšo sredstvo za želodec. 1 steklenica 50 kr., 12 steklenic 5 gld.

prodaja

Ubal pl. Trnkóczy,

lekarnar v Ljubljani.

Prodajalci na drobno dobó rabat.

Lekarna Trnkóczy-jeva v Gradcu.

J. BENDIK v Št. Valentinu pri Steyru

jedini izdelovalec novo izumljene e. kr. privilegovane

svetle tinkture za usnje,

s katero se naredi svetlo (zlika brez krtáče) usnje na konjskih komatih, vozovih, usnje za čevlje in galanterijsko usnje, priporoča ta svoj izdelek, kateri se rabi ne le pri e. in kr. vojaštvu in velikih transportnih podjetjih na Dunaju, temveč tudi v hlevih cesarskih visokostij že več let.

Nadalje priporoča ravno isti za nepremočljive čevlje svojo slavnoznano 377 10-10

nepremočno mast za usnje,

ki daje usnju posebno mehko in se rabi celo pri najvišjem dvoru.

Cene: Svetla tinktura za usnje kilo 1 gld. 20 kr., 1 steklenica šte. 1 — 80 kr., št. 2 — 40 kr., št. 3 — 20 kr.

Nepremočna mast za usnje kilo 80 kr., 1/2 kilo 40 kr., 1/4 kilo 20 kr., 1/8 kilo 10 kr.

Prodajalci na drobno in vojaki dobó rabat.

Da se izogneš prevaram glej na ime „J. Bendik v Št. Valentinu“, ki je na vsakem kosu.

V Ljubljani je prodajata Schussnig & Weber, v Celju Tanner in Stieger, v Mariboru Holasek in Martinz.

FRAN REISNER

v Ljubljani, Poljanska cesta šte. 3 (na voglu),
priporoča se prečast. duhovščini in sl. občinstvu v mestu in na deželi v

**izdelovanje civilnih, vojaških
in uradniških oblek**

po poljubnem kroju in najnižji ceni. — V zalogi ima tudi vže vsakovrstne
narejene obleke. 541 6—4

Otročji vozički

jako fini, močni in lepi dobivajo se pri meni skozi
leto in dan in sicer v vseh barvah, kakor rdeče
modro, sivo in olivno, po gld. 5.50, 6.—, 7.—
8.—, 9.—, 10.— in višje po vsaki ceni do 20 gld

Anton Obreza,

tapecirar,

v Ljubljani, Selenburgove ulice 4.

Najcenejši kraj za nakupovanje
otročjih vozičkov. 537 50—4

Sarg-ovo zdravstveno oblastveno preskušeno
zobno čistilno sredstvo

KALODONT.

Dobiva se v lekarnah in parfumerijah itd. kos po 35 kr. (539) 22—2

Naznanilo.

Tvrdba Frana Kathreinerja nasledniki
v Stadlau-u, Dunaju in Monakovem nareja sladno
kavo z okusom navadne kave in jo prodaje z mojo podobo
in fascimilo. 469 4-4

To se zgodi z mojo izrecno dovolitvijo,
ker sem se jaz prepričal, da ta sladna kava
z okusom navadne kave, nema v sebi škod-
ljive snovi navadne kave, imenovano „kofein“.
Kathreinerjeva sladna kava ima pa to prednost, da
se lahko sleherni, naj tudi ne ljubi sladnega okusa,
odreče vživanju navadne kave in zato dobi mnogo
zdravejšo in redilnejšo pljaho, katere poraba je še v
korist našemu kmetijstvu.

V Würshofenu, dne 1. marca 1892.

Boštjan Kneipp l. r.,

katoliški župnik.

Na prodaj je za nizko ceno
jedna že rabljena, a dobro ohranjena

velika petrolejna svetilnica

in štiri manjše viseče svetilnice.

Velika svetilnica primerna je za gostilni-
čarje ali večjo dvorano, manjše za obrtnike.

Več izve se v upravnistvu „Slovenca“. 482 9

Zobni zdravnik iz Berolina

univ. med.

DR. R. JACOBI

Stari trg št. 4, I. nadstropje, v Ljubljani,

ordinira od 9. do 12. ure dopoldne in od 2. do 5. ure popoldne; ob
nedeljah od 9. do 11. ure dopoldne. 371 9

Za uboge ob petkih od 9. do 10. ure dopoldne.

10

goldinarjev

stane pri meni eden modro na peresih (Federmatratze). Ti modroci so solidno iz
najboljše tvarine narejeni, imajo po 30 dobro vezanih, močnih peres iz najboljšega
bakrenega drata, so s finim afrikom tapcirani in močnim platnenim evilhom pre-
oblečeni ter pri najtežji rabi do 15 let **nobenih poprav** ne zahtevajo. Pri
naročilih z dežele naznani naj se vselej **natančna** mera postelje v **notranji**
luči. — Ako se torej dobi za 10 gld. **dober** tapciran modro na peresih,
je pač neumestno kupovati malo vredne nadomestke (kakor žičaste žimnice, slam-
nice itd.), kateri pravemu namenu, imeti **dobro** posteljo, ne ustrezajo.

ANTON OBREZA, tapecirar v Ljubljani, Selenburgove ulice 4.

Ta domača, narodna trdka bode prečast. duhovščini in slavnemu občinstvu
najboljše priporočena za nakupovanje **žimnic, garnitur, divanov, stolov,**
preprog, zagrinjal in vsega v tapetniško obrt spadajočega dela.

Ceniki s podobami zastoj in franko. — Hitra in pošena postrežba,
nizke cene. 536 50—4

Za sv. Miklavža

priporoča

različno fino pecivo

Föderlova pekarija

v Lingovih ulicah v Ljubljani. 565 1

III. zvezek:
POVESTI

ANDREJ KALAN

izšel je ravno kar ter se dobiva komad po 20 r., po
pošti 23 kr. v „Katol. Buvarni“ in „Katol. Tisarni“
v Ljubljani.

Tudi II. zvezek je še v zalogi.

Dunajska borza.

Dne 3. decembra.

Papirna renta 5%, 16% davka	97 gld. 95 kr.
Srebrna renta 5%, 16% davka	97 „ 65 „
Zlata renta 4%, davka prosta	115 „ 40 „
Papirna renta 5%, davka prosta	100 „ 65 „
Akcije avst.-rogerske banke, 600 gld.	983 „ — „
Kreditne akcije, 160 gld.	317 „ 25 „
London, 10 funtov stl.	119 „ 85 „
Napol. bondor (20 fr.)	9 „ 56 „
Ces. rski cekini	5 „ 66 „
Nemških mark 100	58 „ 85 „

Dne 2. decembra.

Ogerska zlata renta 4%	113 gld. 40 kr.
Ogerska papirna renta 5%	100 „ 50 „
4% državne srečke l. 1854., 250 gld.	140 „ 75 „
5% državne srečke l. 1860., 100 gld.	153 „ 50 „
Državne srečke l. 1864., 100 gld.	— „ — „
Zastavna pisma avstr. osr. zem. kred. banke 4%	96 „ 30 „
Zastavna pisma „ „ 4 1/2%	100 „ 40 „
Kreditne srečke, 100 gld.	192 „ 50 „
St. Genois srečke, 40 gld.	64 „ — „

Ljubljanske srečke, 20 gld.	— gld. — kr.
Avstr. rubežega križa srečke, 10 gld.	17 „ 70 „
Rudolfove srečke, 10 gld.	23 „ 50 „
Salmove srečke, 40 gld.	64 „ 75 „
Windischgraezove srečke, 20 gld.	— „ — „
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	150 „ 25 „
Akcije Ferdinandove sev. želez. 1000 gl. st. v. 2787	50 „ — „
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	90 „ — „
Papirni rubelj	1 „ 17 1/2 „
Laških lir 100	— „ — „

List „Mercur“.

Zanesljiva **informacija** o stalno obrestnih
in dividendnih papirih, važnih dogodkih na go-
spodarskem in finančnem polju, odločilnih pojavih
na dunajski borzi. Světi pismeni in ustni brezplačno.
Celotna naročnina s portno pošiljateljstvo vred gld. 2.60.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“

Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariahilferstrasse 74 B.

Žrebanje dne 2. januarja.
Dunajske komunalne promese

à gld. 3 1/4 in 50 kr. kolek.

Glavni dobiček 200.000 gld. avstr. velj.

Kreditne promese à gld. 4 1/2 in 50 kr.

kolek.

Glavni dobiček 150.000 gld. av. v.

Obe vkupe le 8 1/4 goldinarja.